

**УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

Magisterська програма екуменічних наук

Релігійна журналістика

Майновий конфлікт між громадами УГКЦ та УАПЦ у селі

**Липник, Жовківського району Львівської області в контексті майнових
міжконфесійних суперечок у Львівській області**

Magisterська робота

Студентка: Тетяна Луцик
Науковий керівник: проф. Антуан Аржаковський,
доктор історії

Львів 2009

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ 1. Конфлікт між громадами УГКЦ та УАПЦ у селі Липник.....	8
1.1. Заснування та розвиток парафії у Липнику.....	8
1.1.1. 1600-1946: громада УГКЦ у селі.....	12
1.1.2. Зміна конфесійності релігійної громади в Липнику: РПЦ-УАПЦ-УАПЦ i УГКЦ (1946-1998).....	18
1.2. Міжконфесійний конфлікт у селі Липник: суть, історія та рішення (1998- 2009).....	23
1.3. Комплексна характеристика конфлікту.....	30
Розділ 2. Майнове питання у стосунках між конфесіями в Західній Україні після виходу УГКЦ з підпілля.....	39
2.1. Типізація міжконфесійних конфліктів на майновій основі та приклади їх вирішення: фокус на Львівщині.....	40
2.2. Роль держави у вирішенні майнових конфліктів між конфесіями: юридичний аспект.....	51
2.3. Позиції експертів: альтернативний погляд.....	58
Висновки.....	71
Список використаних джерел та літератури.....	76
Список позначень та скорочень	82
Додатки.....	83

ВСТУП

В Україні, де 89,5% населення, з яких 91% – християни¹, вважають себе віруючими, Церква відіграє важливу роль не тільки в житті окремої особистості, а й у житті усього суспільства, держави загалом. Упродовж всіх років незалежності України лише Церква зберігала позитивний баланс довіри населення. Виходячи з цього, не можна оминути роль релігійного чинника, характеризуючи життя українського суспільства. Україну називають «лабораторією екуменізму»², у ній представлені значною мірою усі вітки християнства. Сама ідея Київської Церкви, з якою на сьогодні позиціонують себе 4 конфесії³, є уже великою надією екуменічного руху. Проте, з іншого боку, конфесійний поділ в Україні є чи не одним з найболячіших питань цього ж таки екуменізму.

У цій ситуації важливо поряд з рівнем впливу характеризувати і якість впливу Церкви на українське суспільство.

Актуальною для України є проблема міжконфесійних конфліктів, які часто використовують як основний факт для характеристики Церкви в Україні, зокрема й на міжнародному рівні. Часто саме крізь призму конфліктів намагаються представити українське християнство, через цю призму багато хто сприймає таке християнство дуже критично. Тому ми поставили перед собою завдання дослідити, чи насправді мають під собою реальне підґрунтя серйозні міжконфесійні конфлікти у Україні настільки часто, як це констатує мова фактів. Усвідомлюючи обширність поставленого напочатку завдання, у представлений роботі ми вирішили сконцентрувати увагу на міжконфесійних конфліктах, які виникають між християнами України на майновій основі, оскільки, як стверджують дослідники, це питання викликає чи не найбільший сплеск емоцій, не маючи попри те нічого спільногого з релігійними переконаннями та

¹ Парашевін М. *Релігія та релігійність в Україні*. К., 2009, 67 с.

² Кардинал Вальтер Каспер Україна – лабораторія екуменізму//
http://www.ecumenicalstudies.org.ua/ukr/news.ukr/02_06_08/ (2 чер. 2008).

³ Йдеться про УАПЦ, УГКЦ, УПЦ КП та УПЦ.

поглядами.

Щоб провести ґрунтовне тематичне дослідження, ми визначили найбільш типові випадки конфліктів на цьому ґрунті та обрали для характеристики одну з типових груп. А саме: групу, пов’язану з конфліктами на майновій основі між двома християнськими конфесіями в Україні, де однією зі сторін виступає УГКЦ. Okрім того, типовою ознакою обраної нами групи є те, що храм, на який претендують обидві конфесії до 1946 року, тобто до ліквідації УГКЦ Радянською державою, належав саме цій Церкві.

Основою дослідження є конфлікт між релігійними громадами УАПЦ та УГКЦ села Липник, Жовківського району, Львівської області. Ми також провели порівняльну характеристику протікання конфліктів такого типу у Львівській області, які обрали вибірково, зважаючи на приналежність конфлікту до обраного нами типу та намагаючись підібрати різні моделі розв’язання ситуації.

Мета дослідження – бажаючи в майбутньому ширше проаналізувати характер міжконфесійних конфліктів на майновій основі в Україні, дослідити історію майнового конфлікту у селі Липник, Жовківського району, Львівської області між громадами УГКЦ та УАПЦ; представити ситуацію з різних сторін та охарактеризувати налаштованість сторін, їх мотивацію; на основі типових прикладів ширше проаналізувати обраний нами тип міжконфесійного конфлікту на майновій основі та запропонувати оцінку таких конфліктів і можливі варіанти їх вирішення; окреслити основну мотивацію та причини майнових міжконфесійних конфліктів.

Предметом нашого дослідження є конфлікт між громадами УАПЦ та УГКЦ у селі Липник.

Об’єктом дослідження є вище перелічені релігійні громади села Липник, постанови судів, документи, свідчення-інтерв’ю, зібрани автором.

Вивчаючи попередньо ситуацію з майновими конфліктами між конфесіями в Україні, ми побачили, наскільки частотними є такі конфлікти та водночас мали змогу

увиразнити той факт, що продукування ідей розділення на їх основі набагато серйозніше, аніж сама суть конфлікту, яка ніколи не стосується питань доктрин та суті віри. Окрім того, у більшості випадків такі конфлікти все-таки вирішуються мирно. Ці питання потребують адекватної оцінки, яка б відмежувала майнові питання від категорії міжконфесійних конфліктів, не даючи їм можливості штучно збільшувати дистанцію між християнами та нарощувати неприязнь у християнському світі.

Наша робота складається з двох розділів. У першому розповідається про міжконфесійний конфлікт на майновій основі у селі Липник, який розглядаємо в контексті розвитку та становлення парафії на Липнику, будівництва храму та релігійних поглядів мешканців села. Представлений різноплановий погляд на конфлікт.

Другий розділ ширше представляє тип обраного нами майнового конфлікту, його місце в суспільстві. Також у розділі проаналізовані місце і роль Церкви та держави в таких конфліктах, наведені приклади та способи їх розв'язання.

Актуальність дослідження полягає у представлених міжконфесійних конфліктів на майновій основі крізь призму міжконфесійних стосунків в Україні загалом, зокрема в Західній Україні, а також в системі державно-конфесійних стосунків. Важливим питанням, що ставиться у роботі, є питання уникнення «формального» вирішення групи конфліктів, що розглядаються, та подання рекомендацій для остаточного вирішення таких конфліктів. Визначення міжконфесійних стосунків на майновій основі як одного з основних аргументів для твердження про конфесійне протистояння вимагає адекватної оцінки таких конфліктів, які, про що йдеться у роботі, не мають релігійної основи, попри те їх належне вирішення має реальний екуменічний потенціал.

Тому формалізування вирішення цих питань веде до уникнення можливості справді примирити громади. У роботі проаналізоване місце Церкви, держави, а також місцевих громад та їх парохів у вирішенні такого типу конфліктів та поставлені

Vступ

Віктор Єленський, Тарас Антошевський. У роботі використано матеріали ЗМІ, де йдеться про факти конфліктів, що розглядаються, а також погляди єпархів християнських Церков України на ситуацію, що склалася у сфері майнових відносин між Церквами.